

Avlsplan for Norsk Breton Klubb (NBK) gjeldende fra 2019 - 2025

Avlsplanen skal være et hjelpemiddel for oppdrettere med medlemskap i NBK, styret og avlsrådet.

Dersom man skal kunne forvente en avlsmessig framgang for rasen med målbar positiv utvikling i jaktlige egenskaper, uten betydelige helseproblem, med godt gemytt, og med et fortsatt rasetyppisk eksteriør, må oppdretter være lojal mot klubbens avlsopplegg.

Avlsplanen beskriver avlsmålene, og hvilke metoder og kriterier for «selektiv avl» som skal bidra til ønsket framgang på de utvalgte avlsmålene.

Den fortløpende evalueringen av effekten av tiltak som iverksettes gjøres av avlsrådet som rapporterer til styret. Avlsplanen er en del av Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for breton i Norge. NBK har ansvaret for RAS.

1. Indeksberegninger

NBK framskaffer avlstall for jaktegenskaper og hofter. Snittet av rasens prestasjoner for en egenskap skal alltid være 100. Hunder med tall over 100 representerer hunder med et avlspotensial bedre enn snittet av rasen. Kun starter fra jaktprøver i Norge er tellende for beregning av avlstall/indekser.

2. Jaktegenskaper

Det er en målsetting å oppnå framgang på jaktegenskapene i populasjonen sammenlignet med de andre fuglehundrasene i løpet av neste 5 års periode. Det gjøres ved:

- Avle mer på de beste ved å bruke indeksbasert avl.
- Seleksjon utfra jaktegenskaper, som jaktlyst og viltfinnerevne.
- Unngå å avle mer enn ett kull på individer med egne avlsverdier lavere enn 80 for jaktlyst eller viltfinnerevne (gjennomsnitt er 100)
- Opprettholde importen av godt dokumenterte hunder med vekt på de jaktlige egenskapene.
- Dokumentere utviklingen i jaktegenskapene ved å presentere årlige sammenligninger, av definerte jaktegenskaper, med rasene i gr 7.

Etter hver avsluttet jaktprøvesesong (vinter og høst) publiseres avlsindekser for jaktlyst og viltfinnerevne basert på minst 4 jaktprøvestarter. For viltfinnerevnen blir indeksen også dannet ved minst 4 muligheter på fugl (egen stand + makkers stand).

70 % av individene blir aldri stilt på jaktprøve. For å sikre at en større andel hunder blir dokumentert må klubben/ oppdretter stimulere valpekjøpere til deltagelse på jaktprøver.

3. Eksteriør

Klubben skal fortsatt ha fokus på eksteriør.

4. Helse

All avl i NBKs regi skal foregå på friske og sunne individer.

4.1 Hofte kvalitet

Hofte kvalitet har stor oppmerksomhet i NBK. Breton-populasjonen har ikke fått lavere andel dysplastiske hunder de siste 10-åra, ifølge FCIs metode, til tross for en betydelig innsats fra klubbens side. NBK har ansvaret for at alle hunder som har en plass i NBKs systematiske arbeid med avl har en HQ-diagnose.

Ingen metode er fullkommen hva gjelder evaluering og forbedring av hoftestatus uansett rase. HQ er den metode som vi i dag anser best egnet til å overvåke og forbedre hoftestatusen hos bretons. Erfaringene har vist at temaet er komplekst – og at diagnostikken uansett metode støtter seg på mange variable faktorer. NBK har derfor valgt en ydmyk men forpliktende innstilling til HD-frie hunder etter FCI metodikken med lavere HQ enn NBKs nedre grense.

For arbeidet med hofter skal følgende praksis gjelde:

- Hunder med HQ tall større eller lik 0,94 kan benyttes i avl.
Hundens HQ tall beregnes som et gjennomsnitt av avlesing fra tre uavhengige veterinærer med utgangspunkt i HD bilder hentet ut fra NKK. Egen prosedyre er etablert.
- Hunder med HQ-tall lavere en 0,94, men HD status A eller B, etter FCI definisjonen, kan benyttes i avl. Dette forutsetter at partnerens HQ tall er minimum 0,98.
- Begge hunder skal være frie for sekundære forandringer (etter FCI metode).
- Det er ikke ønskelig å avle mer enn ett kull på individer med egen avlsindeks for HQ lavere enn 80 (gjennomsnitt er 100).
- Det framstilles avlstall for hofter som oppdateres jevnlig.

På NBKs hjemmeside finnes en liste over de veterinærer som etter NBKs vurdering utfører HD røntging på en tilfredsstillende måte. Denne listen oppdateres kontinuerlig.

For å sikre det fremtidige evalueringsmaterialet er det viktig at flest mulig hunder har dokumentert hoftestatus. Alle hunder bør røntges før de er fylt 18 mnd. Oppdretterne har et spesielt ansvar for å følge opp og stimulere til dette.

4.2 Epilepsi

Epilepsi hos breton antas å være en arvelig lidelse, men det er ingen indikasjoner på at andelen hunder med epilepsi øker. AR skal fortsatt unngå å foreslå kombinasjoner hvor det finnes en eller flere slektninger på begge sider med diagnosen.

4.3 Transistional Vertebra:

Transistional vertebra (TV) er en misdannelse i nedre del av ryggstøylen. Grad av avvik varierer sterkt fra individ til individ. Det er lite sannsynlig at dette er et nytt fenomen på breton. Arvegang, kliniske plager, utbredelse, og avlsmessige tiltak for hvordan få rasen fri for TV eksisterer det lite kunnskap om. Uansett er frekvensen så pass høy at NBK anser at forsiktige tiltak bør iverksettes som en respons på disse funn.

I påvente av mer faglig dokumentert kunnskap skal følgende praksis gjelde i NBK:

- To hunder med TV skal ikke kombineres i den grad informasjon om TV foreligger som et tilfeldig funn på røntgen.
- NBK kan godta parring der den ene av hundene har TV.
- Flere kull med hund som har påvist TV godkjennes ikke før vi ser frekvensen av TV i første kull. Dersom frekvensen er lik eller lavere enn gjennomsnittet for rasen kan flere kull godkjennes fram til ytterligere kunnskap om arvbarhet foreligger.
- Ved HD røntking skal det taes ett sidebilde for bedre mulighet for vurdering av TV. Krav om ekstra sidebilde iverksettes umiddelbart etter årsmøtet 2020. Avlsrådet og styret iverksetter rutiner for en effektiv og smidig gjennomføring av tiltaket. Etter en prøveperiode på 2 år oppsummerer styret og avlsrådet, og justerer rutinen basert på de erfaringer som er

4.4 Andre sykdommer

Det er få andre arvelige eller antatt arvelige lidelser på breton som er påvist i Norge.

5. Gemytt

Godt gemytt er den viktigste basisegenskapen hos en hund. Gemyttet er av avgjørende betydning for breton hjemme og på jakt. NBK opprettholder sitt fokus på gemytt avvik som tidligere.

- Alle eiere skal karakterisere og vurdere hundens gemytt før avl. Avl er oppdretters ansvar, og oppdretter kjenner sin hund best.
- For tisper med mindre avvik på gemytt bør gemytt være den høyest prioriterte egenskapen hos hannhunden når det planlegges kull.

Under fanekortet "Merknadsfelt/fri tekst" i Bretonbase vil gemyttmessige avvik som kommer fram på kritikkskjema fra utstilling eller jaktprøver legges inn (prosa), med henvisning til kritikkskjema.

6. Import hunder

Med import hunder menes kontinentale og amerikanske hunder samt hunder fra de nordiske land som mangler indekser i vårt avlssystem.

Avlsbasen for breton er svært sammensatt der 35 % av populasjonen har minst en av foreldrene som er 1. generasjonsimport, og hvor 67 % av kullene i perioden har minst en av foreldrene som er 2. generasjonsimport. For perioden 2008-2012 hadde 35 % av de 152 fødte kullene minst en foreldre med utenlandsk opprinnelse.

Importhunder med aktivitetsforbud vil falle igjennom i klubbens avlsarbeid med tanke på indekser da de mangler støtte i fra familie og selv ikke kan opparbeide egne indekser gjennom egenprestasjoner. Med avkom som presterer vil disse over tid danne egen familieindeks som benyttes.

Utenlandske hunder som allerede er godt dokumentert i avl, foretrekkes benyttet.

Generelt gjelder følgende:

- Vi vil være forsiktig med bruk av den enkelte hund i avl før vi ser avlsresultatene fra tre kull.
- For bruk av kontinentale og amerikanske hannhunder i utlandet kreves dokumentasjon tilsvarende JCH.
- For hannhunder fra norden kreves jaktpremiering tilsvarende 1.UK, 1.AK eller en VK premie.
- Om mulig bør det fremlegges dokumentasjon slik at HQ tall kan fastsettes.

Avlsrådet mottar, registrerer, behandler og svarer på forespørsler om avl på konkrete kombinasjoner eller forespørsler der oppdretter ønsker forslag på en kombinasjon.

7. Tispe- og hannhundliste

NBK ønsker i størst grad å profilere/ fremheve de antatt beste hundene i populasjonen. Dette gjøres i en egen tispe- og en egen hannhundliste i Bretonbasen. Listene er et hjelpemiddel for oppdretter som selv vil finne en parringspartner for sin hund.

Hunder som er premierte på jaktprøver prioriteres i avl framfor ikke-premierte hunder. En premie fra jaktprøve sier ingenting om hundens avlspotensiale, men den kan si noe om dens kvaliteter og dressurbarhet.

Kriterier for å komme på listen er:

- Hunden må ha tilstrekkelig jaktlig dokumentasjon (i Norge), som forutsetter minimum fire jaktprøvestarter og fire muligheter på fugl (egen + makkers stand i konkurranse med makker).
- Det må være beregnet avlsindeks for alle tre egenskaper.
- Hunden må være premiært på jaktprøve med minimum 3. premie UK/AK.
- Hunden må være utstillingspremiert i brukshund, åpen, eller champion klasse.
- NBKs krav om hofte kvalitet må være imøtekommet.

Listen kan sorteres etter de enkelte indekser eller summen av disse.

Listen oppdateres kontinuerlig og administreres av AR/ Datagrupper.

Følgende hunder kan ikke føres inn, eller lenger stå i listene:

- Hunder med gemyttmessige anmerkninger fra prøve eller utstilling. En ekskludering kan revurderes etter minimum 3 nye starter uten gemyttproblemer.
- Oppnådd max 50 valper i Norge
- Sykdom (eierinnmeldt)

8. Praktisk gjennomføring

8.1 Generelle retningslinjer for avl

- Begge hunder skal ha opparbeidet egne indekser for jaktlyst og viltfinnerevne. Det betinger 4 jaktprøvestarter, og 4 fuglesituasjoner (egen + makkers stand i konkurranse med makker.)
- Alle kombinasjoner bør i sum ha over 200 i avlsindeks for hver av egenskapene jaktlyst og viltfinnerevne. For hofter skal sum avlsindeks være minimum 200.
- Det godtas et kull på individer med egne avlsverdier lavere enn 80 for en av egenskapene jaktlyst, viltfinnerevne, eller hofter.
- NBKs krav om helse må være tilfredsstillt. Se pkt 4.
- Minst en av hundene må være jaktpremiert.
- Minst en av hundene må være utstillingspremiert, i UK, AK, BK, eller VET og minimum bedømt til Good. Tispe- og hannhundeier må være medlem av NBK. (gjelder ikke utenlandske hannhunder)
- Oppdretter må, før parring gjennomføres, henvende seg skriftlig til NBK v/AR på avlsraad@breton.no. Informasjon om tispe og hannhund sendes inn på eget skjema.
- Importhunder kan anbefales av AR. Disse skal ha jaktlig høy kvalitet og bør ha eget HQ tall. Der det ikke kan fremskaffes bilde fra utlandet (f.eks frossensæd) er det et krav at hunden skal være røntget fri for HD. Indeksen for importhunder settes til 100 for alle tre egenskaper.

AR kan avvise kull med begrunnelse i avlsplanen, RAS, og NKKs retningslinjer.

8.2 Forslag til hannhund

Det er et mål at oppdretter selv kan finne aktuell hannhund.

Dersom oppdretter ønsker forslag til hannhund skal avlsrådet komme med 3 forslag til hannhunder. Her skal avlstall for alle 3 egenskaper komme fram. Oppdretter står fritt til å benytte seg av forslaget fra AR eller velge en annen hannhund innenfor NBKs retningslinjer for avl.

9. Publisering av kull

Det er et mål at flest mulig kull annonseres på www.breton.no.

Kull som er innenfor NBKs generelle retningslinjer for avl publiseres på klubbens hjemmeside når oppdretter gir beskjed om at parring er gjennomført. Kullet fjernes automatisk fra listene etter 4 mndr, eller når oppdretter gir beskjed om dette.

- Kullene presenteres rangert etter summen av avlstall for jaktlyst og viltfinnerevne. For å komme på lista må hundene ha avlstall basert på egne prestasjoner.
- Hannhund og tispe eier må være medlem av NBK (Gjelder ikke utenlandske hannhunder)
- Oppdretter må sende en forespørsel til AR på vurdering av kull på eget skjema.

- NKK's etiske regelverk og klubbens krav ihht. Avlsplanen mhp helse og gemytt må være oppfylt.
- Alle som annonserer kull på breton.no er forpliktet til å melde valpekjøpere kollektivt inn i NBK.

10. Oppsummering

For 10-års perioden 2004 – 2014 har under halvparten av kullene avlsverdier som ligger over gjennomsnittet. Avl er oppdretteres ansvar og det må felles innsats til for å nå avlsmålene.

Det betyr at flere Breton eiere må avle i henhold til intensjonene i avlsplanen. Man må velge å avstå fra å avle om hofter er for svake, gemyttet er for dårlig, eller jaktegenskaper og eksteriør ikke holder mål.

I avlsarbeidet er bruk av indekser avgjørende for å kunne ha kontroll med avlen og oppnå forventet framgang i de ulike egenskapene. God dokumentasjon og informasjon om hundene, et avlsopplegg, som innenfor gitte rammer ivaretar oppdretternes ønske om valgfrihet skal bidra til at NBK lykkes med å oppnå en avlsmessig framgang for breton på alle de viktigste egenskapene.

Vårt felles mål er:

En liten, rasetyrisk, energisk, sunn og trivelig fuglehund.

Den skal være lettdressert, jakte i god kontakt med fører, og finne fugl oftere enn andre.